

Szegedi prádés kocsisok

kor Baján megkísérelték, hogy a növendékeket egy-egy nyári hónapban az általuk kiválasztott és nevelési szempontból feltétlenül megbízható kereskedőkhöz munkára beosszák. Leánytanulókról volt szó, akik a bolti szolgái és küldönc teendők kivételével valamennyi előforduló munkát rendszeresen végezték. Munkájuk fejében a cégek 40-80 pengőnyi tanulmányi segítyt adtak a növendékeknek. A kereskedelem gyakorlati részéből két turnusban kaptak növendékeink a kóstolót és tapasztalataik, benyomásaik eredményéről az új tanév elején egy harminckét pontból álló kérdőíven adtak számot az iskolának. E kérdőív adatainak kiértékelése teljesen igazolta reményeimet. A tanulók alkalmi munkahelyeiken olyan gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodtak, amelyet soha semmilyen tankönyvből meg nem tanulhattak volna. Emberismeretre, áruismeretre és vevőismeretre tettek szert, megtanulták, becsülni és értékelni a munkát és meg is szerették jövőbeni pályájukat. A kérdőívek adataiból érzékesen meg lehetett állapítani a gyermekek munkairodai szemléletének megváltozását. Ennek a kísérletnek az eredményét Kolozsvárott a tanár-egyesület országos közgyűlésén ismerttettem a megjelent miniszteri kiküldöttek előtt. Az idén a kultuskormányrendelete már általánosan elterjedté tette ezt a gyakorlatot és megszab bizonyos fokozatot is. Így először kiskereskedőnél, majd nagykereskedőnél, majd szállítmányozók-nál szereznek a növendékek gyakorlati tapasztalatokat.

Szegedi lehetőségek

Beszélgetésünk ismét visszakanyarodik a szegedi vonatkozásokra. Az igazgató láthatóan örül annak, hogy Szegedre az Alföld kultúrcentrumába került és itt folytathatja újszerű pedagógiai szemléletének megvalósítását.

Nagy várakozásokkal nézek a szegedi lehetőségek elé — mondja az igazgató — és a növendékek és szülők megértésén kívül elsősorban a kereskedelmi és iparkamara, valamint a város egész társadalmának megértő támogatásától függ, hogy a gyakorlati ismeretszerzésre irányuló kezdeményezés rendszeressé válhassék és ne csak a kereskedők jussanak átmeneti munkaerőkhöz, valamint a tanulók kis nyári keresetéhez, hanem az egész gyakorlati a rendszeres szakképzés és szaknevelés szolgálatában állíttassék.

Ezeket a nevelő és oktató szándékokat konkrétan és nyomatékosan befolyásolja az ország jelenlegi háborús állapota, az iskola nevelő tevékenének és tanuló ifjúságának mindent megértő melegsége és észrevétel nélkül finoman nyújtott szociális irányítása azok felé a gyermekek felé kell, hogy irányuljon, akik átmenetileg az édesapa támasztó erejét nélkülözik, vagy éppen az édesapa elvesztésével hozták meg a legnagyobb áldozatot a nemzeti közösségért.

Egy nagymultú és kitűnő tanári testülettel rendelkező iskola élére kerülve sok jószándékkal és a közösséget szolgáló akaró munkakedvvel nézek azok elé a feladatok elé, amelyek az ország második városában és a megújult Magyarország fészkeiben számunkra várnak — fejezte be értékes nyilatkozatát dr. Fekete Miklós igazgató, akinek munkásságától méltán várhatja a város társadalmi kulturális életünk új színnel és erőteljes lendülettel való gvarapodását.

Kozma Béla

ÖRÁJAVITÁS

Guőri Belánál (fajlagosság, jól, olcsón.)
Klauzál-tér (Kereskedelmi Bank-épület.)

V. (A Delmagyarország munkatársától) Ennek a fejezetnek azt a külön címet — lehetne adni, hogy: Lázár György tanyafelügyelő. Amint az a beszámolója róla az öreg magyarok, amint egytömegben ülünk. Érezték mindig, hogy nem volt benne semmi sablonos vonás, — jól megérezték, mert így volt vele körülrajongott szülővárosa is.

Felsorolom mindenkinek előtt a neveket, akik Újvári úr borát szopogattuk a leanderes dézsák körül a vendéglői alkalmatosságban. Itt van a már említettekén kívül mindenkinek előtt Buzder Ferenc, szép szál magyar

— Tóth-Buzder Ferenc —

még mindig, ámbár szintén nyugdíjban. A lovaktól történt visszavonulása után a somogyitelepi iskolánál végzett altiszt teendőket, aztán kivonult apró földjére, a magá házába

— Mivel tölti az idejét?

— Kapálok, vágom a búzát. Többet dolgozok pihenőben, mint bármikor.

— Hová való a bácsi? Különösen hangzik a neve.

— Olyan nemesi féle az, mert hogy elébe szokták tenni a Tóth-ot.

Békésmegyéből jött hozzánk s a z gyanum, hogy az alföldi tó telepe-sekből származik, az előnév is ezt próbálja magyarázni.

Somogyi András a 71-ik esztendői gázolja, ő is nyugdíjban él az Aigner-telep valamelyik külső részén, ahonnan csak minden szent időben következik be a városba. Tessenek el-hinni, nehéz dolog volt összetoborozni — hozzá még két részben — a társa-ságot. Nem olyan egyszerű az, mint ahogy leül az ember a zöldpóztos asztal mellé és írja, amit a szónokok mondanak, avagy nem is igen írja mindig, mert hogy nem érdemes.

Czérna István folvammérnöksé-gi gátró lett, de már nyugdíjban van, Czirok Ferenc, a Balázs nagybáty-ja, viszont még aktív tevékenységet fejt ki az őthalmi vámházánál. Róluk esik még szó.

A négyest hajtók közül egyedül Kókai Józsefet nem tudtam meg-fogni, pedig igen nevezetes férfiú volt a maga korában. Husz évig állt Geist Gáspár békési földesur szol-gálatában, már pedig az ügön csak alkalmas lötenyésztő, futtató, általa-ban hozzáértő ur volt; akárki nem lehetett a prádés kocsisa vagy zso-kéja a versenyeken. A világháboru-ban közel négy évig Jenő főherceget hordozta a megfélelő haretéken, aztán Szeged embere lett, de csak két évig. Ma már ő is nyugdíjas.

— Nem érek rá, tért ki a számta-lan invitálásom elől s valósággal ki-szakította magát a kezemből, szóba állani nem akart.

Teljesen érthetetlen a magavisele-te, becsületes, rendes ember volt, ninc-s mit szégyenkeznie a multjáért. Mesé-lik róla, hogy sokszor ki akartak ve-le tolni, a legmakrancosabb lovat bízták a kezére, de Kókai megjuhá-sította, ha másként nem ment, a de-kulecs-csel.

— Hát az mi?

— Olyan kancsukafele, de ha meg-legyintette vele a különösen makran-cos Gunárt, az nyomban felszakadt a földtől.

— Idomított a Gunárt.

— Mit csinál maga Józsi?

Vizont a nevezetes Kókait én nem tudtam betörni, amit eléggé sajnálok Kihagyni azért mégse akartam.

Hát elundult Lázár György

a sövényházi töltesen, aztán el-jutottunk az öreg Nátha Tóni fiá-jutottunk az öreg Náth Tóni fiá-hoz, Tóth Istvánhoz.

Nátha Tónit voltaképpen Tóth An-talnak hívták, nevét a kissé dunnyo-gó hangjáért kapta.

— Benézünk Széll Sándorhoz, tuggya, az valamikor költő volt és úgy járt be a polgármesterhez bottal, — sorba jött Kovács Jóska Balás-tyában, aztán elérkeztünk a szörnyű nagy darab, azért csupa vaj-puhaságu Vadász Lajos kapitányhoz ebédre. A bakon ott ült a Bárány Pál hu-szár.

Domaszéken is vizitteltünk a Fő-di Ferkónál, mert hogy épp lakodal-mat tartottak. Lázár le se szállt a kocsi-ról, ültében evett néhány falatot, de kis asztalt tettetett az első lovak elé a mi számunkra.

— Magukkal is érdemes lakoda-lomba gyűnni, mondta végül. Nem esznek, nem isznak.

Mentünk öreg Czipó János bak-tói gazda tanyájára.

— Jó napot, fiaim, hogy vagytok? Van-e még egy kis savanyu borotok?

— Biz az elfogyott.

— Nem baj, gyérünk a Gergőhöz. (Karácsonyi Dili Gergely.)

— Hozzál egy kis szilvát, unszolta Gergőt.

— Törkölyöm van

— Az nem kell.

Megszakítottam Buzder Ferenc egy-kori, négyest hajtó, prádés kocsis visszaemlékezéseit.

— Nem ártott meg?

— Akkor még fiatal volt az em-ber, birta. De azt tartotta Lázár pol-gármester úr, hogy akkormén jó a ló, ha a kocsis spicceben van. Minél gyorsabban haladjanak a paripák. Ha néha kátyuban megzökkenünk, hogy szinte felugrott ültében, észre se vet-te, nem baj, csak menjünk! Ő maga alig ivott egy kortyot, de gondja volt rá, hogy minket jól lássanak el.

— Adjatok az embereknek, de jó nagy pohárral.

Aztán:

— Láttam, jól esett, adjatok még.

Azt mondja a Tóth Pista.

— Leginkább szálljon le a pol-gármester ur, kártyázzunk egy kicsit.

— Majd megesz a fene benneteket a kártyával együtt, — felelte Lázár polgármester ur, aki nem vett soha blattot a kezébe.

A vadászatot is inkább nézni sze-rette, dél táján érkezett ki a rukier-dőbe, ahol szalonnát kellett sütnünk. Volt feketekávé is, nagyon kívánták az urak, főleg Kállay főispán ur, de miben melegsük meg, mert hogy az csak melegen jó. Hát fergattuk a palackot a parázson addig, amíg el-vált az üveg alja és kifolyt a kávé. Azt mondja az egyik vendégem:

— Lázár a sok népet nem szeret-te. Mikor az ember már feltatálta voi-na magát valahol, menni kellett to-vább. Bejártunk néha reggel 9-től délután 3-ig 80-90 kilométert is, alig-alig szállt le a kocsi-ról, csak érdeklő-dött, hogy vannak a tanyai ismerő-sök?

— A László Kálmáni nagyon sze-rette, vittem őket három órán ke-resztül is, mondja Somogyi And-rás, de igen nagy esendben voltak. A

Kapitány ur próbált néha valamit mondani, de a polgármester ur azt vágta oda neki.

— Majd elmondod jobb időben, amit akarsz, most hallgass.

Szívta a szivarját, pekulált, ak-kor találta ki a dolgokat a város fel-javítására. Egyszer felkérkezett a Veszeloovszky Józsi tanító, ak-kor még a tanyán élt, de dolga akadt a városban, hát meg akarta spórolni a fuvart.

— Gyűhetsz, mondta neki Lázár, de egy szót se szólj.

Elmosolyodik az öreg harcos, hömpölyögteti az emlékeket.

— Ha az ember polgármesteres-volt és megkérdezte, hogy hova me-gyünk, mingyárt ráripakodott: De so-kat beszélj!

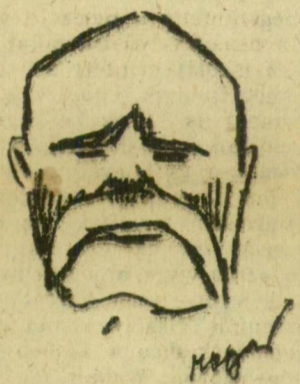
Olyan ember nem lesz soha se! — mészlik el a multon.

Más fuvarozottakra is kerül a szó, felemlitenek egy régen elhunyt ug-nevezett notabilitást, — legalább is annak szerette magát tartani, de csak külsőségekben merült ki az ur-hatnámsága. Ez tanyai utain mindig kiereszkolta a négyes fogatot, hall-hatta, láthatta másoktól, hát mért ne utánozza ő is?

— Hát az utaink abban az időben nem voltak a legpéldásabbak, mindig javították valahol, kátyu is akadt, az pedig zökkenéssel jár. Hogy megré-mült ilyenkor!

— Nem tud vigyázni, ripakodott rám, én rám, akire az életüket biz-ták lóhoz értők! Aztán meg voltak már szokva a népek, hogy bennünk megkínáljanak, igen helyesen vezet-ték be a szokást az igazi urak, de ez le akarta az embereket beszélni.

— Ne adjanak a kocsisnak, úgy is issza meg!

— Somogyi András —

Öreg Somogyi András páratlan nyugalma, csendessége, még most is felháborodik az értelmetlen emléken. Fehér bajuszát simogatja, úgy mondja.

— Nem az öreganyja krindes tör-gyit!

— Mindig ilyen volt a bajusza András bácsinak? — kérdelem.

— Dehogyan ilyen, Pörge! De hát lo-tuccoltattam, hogy a magányba men-tem. Nézze csak ezt a képet (vesz elő egy fakult fotografiát), a kormányzó urat vittem, de rossz a kép, mert nem látszik rajta a ló, csak munk. Akkor még nagy bajuszom volt. Öreg embernek mire való az?

— Azt olvastam valahol, hogy a mostani miniszterelnök ur is jár Szegeden. Tud-e róla?

— Tudok, de az régen volt, mi-kor a Kállay főispán urat a boldogult Kecskés Pali vitte Csengelére. Rég volt ez, várjon csak, 1906-ban. Akkor gyűlt le vendégségbe a Kállay And-rás ur a Miklós fiával, aki fűrgé kis ifiur volt.

— Biztosan tudja, hogy az öreg urat Andrásnak hívták?

— Na hallja, hiszen mindig dró-százott!

REGI RIPIRTER

Máv. ügynökség a Magyar Királyi Államvasutak Szállítási vállalata

Iroda: Mészáros utca 12. Telefon 48-26.

Parabérutak, kocsiakompanyú árak feladása, érkezett árak kiszállítása, KÖLTŐZTETÉS, SZUPORSZÁLLÍTÁS HELYBEN ES VILÁKRE MÁV. háztól-házig forgalom.